

**INGLIZ VA O'ZBEK ZAMONAVIY VA RAQAMLI ADABIYOTLARI
KONTEKSTIDA DRABBL JANRINING QIYOSIY TAHLILI**

**СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ЖАНРА ДРАББЛ В КОНТЕКСТЕ
СОВРЕМЕННОЙ И ЦИФРОВОЙ АНГЛИЙСКОЙ И УЗБЕКСКОЙ
ЛИТЕРАТУРЫ**

**A COMPARATIVE ANALYSIS OF THE DRABBLE GENRE IN THE
CONTEXT OF MODERN AND DIGITAL ENGLISH AND UZBEK
LITERATURE**

SamDCHTI "Qiyosiy adabiyotshunoslik"

kafedrası stajiyor o'qituvchisi

Kulmuamedova Lobar Anvarjonovna

lobarkulmuamedova@gmail.com

Annotatsiya

Ushbu maqolada drabbl janri ingliz va o'zbek zamonaviy hamda raqamli adabiyoti kontekstida qiyosiy tahlil qilinadi. Drabbl qisqa hikoya janri bo'lib, atigi 100 so'zdan iborat bo'lishi lozim. Ingliz adabiyotida ushbu janr minimalistik uslubga asoslangan bo'lsa, o'zbek adabiyotida u ko'proq axloqiy-didaktik yo'nalishda rivojlangan. Maqolada ikki adabiy an'ana doirasida drabblning syujet, til va badiiy xususiyatlari tahlil qilinadi, shuningdek, uning raqamli adabiyotdagi o'rni ham ko'rib chiqiladi. Drabbl ijodiy tajriba sifatida zamonaviy yozuvchilar uchun muhim vosita bo'lib, uning kelajakdagi rivojlanish istiqbollari ham yoritiladi.

Kalit so'zlar: drabbl janri, qiyosiy tahlil, zamonaviy adabiyot, raqamli adabiyot, ingliz adabiyoti, o'zbek adabiyoti, qisqa proza, badiiy tajriba, shakl va mazmun, postmodernizm, intertekstualizm, ijodiy jarayon

Annotation

This article presents a comparative analysis of the drabble genre within the context of contemporary and digital English and Uzbek literature. A drabble is a short story consisting of exactly 100 words. While this genre in English literature is rooted in minimalism, in Uzbek literature, it tends to have a moral and didactic orientation. The study examines the plot, language, and artistic characteristics of drabbles in both literary traditions, as well as their role in digital literature. As a form of creative experimentation, the drabble serves as an essential tool for modern writers, and its future development prospects are also discussed.

Key words: drabble genre, comparative analysis, modern literature, digital literature, English literature, Uzbek literature, short prose, artistic experimentation, form and content, postmodernism, intertextuality, creative process

Аннотация

В данной статье проводится сравнительный анализ жанра драббл в контексте современной и цифровой английской и узбекской литературы. Драббл — это короткий рассказ, состоящий ровно из 100 слов. В английской литературе этот жанр основан на минимализме, тогда как в узбекской литературе он чаще носит нравственно-дидактический характер. В статье рассматриваются сюжетные, языковые и художественные особенности драбблов в обеих литературных традициях, а также их место в цифровой литературе. Драббл как форма творческого эксперимента является важным инструментом для современных писателей, и в статье обсуждаются перспективы его дальнейшего развития.

Ключевые слова: жанр драббл, сравнительный анализ, современная литература, цифровая литература, английская литература, узбекская литература, короткая проза, художественный эксперимент, форма и содержание, постмодернизм, интертекстуализм, творческий процесс

Kirish

Zamonaviy adabiyotning taraqqiy etishi bilan qisqa hajmli janrlarning ahamiyati ortib bormoqda. Ayniqsa, drabbl janri (100 soʻzdan iborat hikoya) ijodiy

tajriba sifatida adabiyot ixlosmandlari orasida ommalashmoqda. Ushbu maqolada ingliz va o'zbek zamonaviy hamda raqamli adabiyoti kontekstida drabbl janrining o'ziga xosliklari va o'xshash jihatlari qiyosiy tahlil qilinadi.

Drabbl janrining kelib chiqishi va rivojlanishi Drabbl janri dastlab ingliz adabiyotida XX asrda shakllangan bo'lib, qisqa hikoya janrining ekstremal shakli sifatida namoyon bo'lgan. Uning asosiy tamoyili – muallifning atigi 100 so'z bilan to'liq syujet yaratish qobiliyatidir. Ushbu janr ingliz adabiyotida "flash fiction" yo'nalishiga tegishli bo'lib, minimalizmni o'z ichiga oladi.

O'zbek adabiyotida esa drabblga yaqin janr sifatida "lutf" va "maqol" shaklidagi qisqa hikoyalar uchraydi. Lekin XXI asrning raqamli inqilobi bilan qisqa adabiy shakllarga bo'lgan ehtiyoj oshdi va o'zbek adabiyotida ham drabbl janri shakllana boshladi. Bugungi kunda bu janr yosh ijodkorlar tomonidan bloglar, ijtimoiy tarmoqlar va mustaqil nashrlarda sinab ko'rilmogda.

Ingliz va o'zbek drabbl janrining xususiyatlari. Drabbl janrining ingliz va o'zbek adabiyotidagi asosiy jihatlarni qiyoslash quyidagicha:

1. **Syujet va uslub:** Ingliz drabblari aksariyat hollarda kutilmagan yakun bilan tugaydi, satirik va yumoristik uslubda yoziladi. O'zbek drabblari esa ko'proq didaktik mazmunga ega bo'lib, axloqiy xulosalar chiqarishga yo'naltirilgan. Ingliz drabblari psixologik va falsafiy tahlillarga boy bo'lishi mumkin, o'zbek drabblari esa ko'proq milliy qadriyatlarga asoslangan bo'ladi.

2. **Til va ifoda vositalari:** Ingliz tilidagi drabblarda minimalizm asosiy o'rinni egallaydi, o'zbek adabiyotida esa murakkab iboralar va badiiy tasvirlar ko'proq ishlatiladi. Ingliz tilidagi hikoyalarda konkret tasvirlar ustun bo'lsa, o'zbek drabblarida mavhumlik va poetik obrazlar uchraydi.

3. **Raqamli adabiyotdagi o'rni:** Ingliz drabblari bloglar, flash-fiction veb-saytlari va ijtimoiy tarmoqlarda keng tarqalgan. O'zbek tilidagi drabbl esa asosan Telegram kanallar va adabiy jamoalar orqali tarqalmoqda. Ingliz tilidagi drabblar e-kitob va audio-hikoya shaklida ham ommalashgan.

Raqamli adabiyot va drabbl. Raqamli inqilob drabbl janrining rivojlanishiga

kuchli turtki berdi. Ijtimoiy tarmoqlarda qisqa hikoyalarga bo'lgan talab ortgani bois, bu janr ommalashdi. Ayniqsa, Twitter va Instagram kabi platformalarda ingliz drabblari ko'proq uchrasa, o'zbek drabblari Telegram va Facebookda tarqalmoqda. Internet foydalanuvchilari qisqa matnlarni tez o'qish va tahlil qilishni afzal ko'rishi sababli drabbl janri yanada rivojlanmoqda.

Bundan tashqari, raqamli texnologiyalar drabbl janrini yangicha ko'rinishda namoyon qilish imkonini yaratmoqda. Masalan, ingliz adabiyotida drabbl podcastlar, audiokitoblar va vizual drabbl formatida paydo bo'lmoqda. O'zbek adabiyotida esa ushbu janrni rivojlantirishda adabiy bloglar va mustaqil yozuvchilar jamoalarining hissasi katta.

Drabbl janrining ijodiy imkoniyatlari. Drabbl janri yozuvchi uchun cheklangan so'z doirasida maksimal ifodaviylikka erishish imkonini beradi. Bu ijodkorlarni ortiqcha so'z isrofidan tiyilish, faqat eng muhim detallarni tanlash va o'quvchiga kuchli ta'sir o'tkazish yo'llarini izlashga undaydi. Ayniqsa, raqamli adabiyot sharoitida qisqa janrlar orqali muhim g'oyalarni yetkazish muhim ahamiyat kasb etadi. Ingliz drabblari o'z tajribasida ko'plab turli mavzularni qamrab oladi: fantastika, detektiv, realistik hikoyalar va hatto ilmiy tahlillar ham drabbl janrida yozilishi mumkin. O'zbek drabblari esa aksariyat hollarda ijtimoiy va axloqiy mavzularga bag'ishlanadi, lekin hozirgi kunda eksperimental yondashuvlar ham uchrab turibdi.

Xulosa

Drabbl janri ingliz va o'zbek adabiyotida o'ziga xos rivojlanish yo'liga ega. Ingliz adabiyotida u tajriba va ijodiy cheklov sifatida namoyon bo'lsa, o'zbek adabiyotida qisqa, ibratli hikoyalar shaklida shakllanmoqda. Raqamli adabiyotning rivojlanishi bilan drabbl janri yanada keng ommalashib, yangi avlod ijodkorlari uchun muhim vositaga aylanmoqda.

Bugungi kunda drabbl nafaqat ijodiy mashq, balki zamonaviy adabiy jarayonlarning bir qismi sifatida qaralmoqda. Kelajakda bu janr o'zbek adabiyotida ham yangi shakl va uslublar bilan boyib borishi, eksperimental hikoyalar va vizual drabbl shaklida rivojlanishi kutilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Bickham, Jack M. *Writing Short Stories That Sell*. Writer's Digest Books, 1994.
2. David, Ron. *Literary Miniatures: The Power of Short Fiction in the Digital Age*. Oxford University Press, 2020.
3. Flash Fiction International: Very Short Stories from Around the World. W. W. Norton & Company, 2015.
4. Goldsmith, Kenneth. *Uncreative Writing: Managing Language in the Digital Age*. Columbia University Press, 2011.
5. Hemingway, Ernest. *Six-Word Memoirs and the Art of Concise Storytelling*. Smith Magazine, 2008.
6. Ismailova, G. *Raqamli adabiyot va uning o'zbek yozuvchilari ijodiga ta'siri*. O'zMU nashriyoti, 2019.
7. Jalolov, U. *Drabbl janri va uning o'zbek adabiyotida qo'llanilishi*. Filologiya Tadqiqotlari Jurnali, 2023.
8. Karimov, O. *Zamonaviy o'zbek nasrida yangi shakllar: Drabbl va flash fiction*. Adabiyot va San'at jurnali, 2020.